

Prædiken til 3. søndag i advent

Luk. 1, 67-80

Dette hellige evangelium skriver evangelisten Lukas: Johannes' far, Zakarias, blev fyldt med Helligånden og profeterede: »Lovet være Herren, Israels Gud, for han har besøgt og forløst sit folk. Han har oprejst os frelsens horn i sin tjener Davids hus, sådan som han fra gammel tid har forkyndt ved sine hellige profeters mund: at frelse os fra vore fjender og fra alle dem, som hader os, at vise barmhjertighed mod vore fædre og huske på sin hellige pagt, den ed, han tilsvor vor fader Abraham: at fri os fra vore fjenders hånd og give os at tjene ham uden frygt i fromhed og retfærdighed for hans åsyn alle vore dage. Og du, mit barn, skal kaldes den Højestes profet, for du skal gå foran Herren og bane hans veje og lære hans folk at kende frelsen i deres synders forladelse, takket være vor Guds inderlige barmhjertighed, hvormed solopgangen fra det høje vil besøge os for at lyse for dem, der sidder i mørke og i dødens skygge, og lede vore fødder ind på fredens vej.« Drengen voksede op og blev stærk i ånden, og han var i ørkenen til den dag, da han skulle træde frem for Israel. Lukasevangeliet 1,67-80

Vi må hellere se lidt nærmere på Zacharias. Navnet Zacharias betyder: "Gud har husket". Zacharias er et menneske, en mand.

Han er en gammel mand, og han er gift med en gammel kone, der hedder Elisabeth. Zacharias og Elisabeth bor i Judæa, og de er "retfærdige for Gud og lever uangribeligt efter alle Herrens bud og forskrifter", skriver Lukas.

Det betyder vel, at Zacharias og Elisabeth opfører sig pænt. De passer deres eget og passer på andre. Elisabeths slægt går tilbage til Moses' bror, Aron. Det er en præsteslægt, og Zacharias er også præst i templet. Men Zacharias og Elisabeth er barnløse. Elisabeth er ufrugtbar, skriver Lukas.

Og så sker der noget mystisk.

Det hele starter med, at der skal bringes et røgelsesoffer for Gud i templet. Den slags ofre er noget, præsterne står for, og hver gang, der skal bringes røgelsesoffer i templet, trækker præsterne lod mellem sig for at afgøre, hvem der skal gå ind i templet og gøre det.

Det er en spændende lodtrækning, for som præst ved templet kan man kun en gang i hele sit liv være den, der bringer røgelsesoffer i templet. Præsterne venter i spænding ... de holder vejret og holder de svedige hænder foldet foran sig.

Og det bliver ... Zacharias! ... som I måske

havde gættet. Det betyder, at Zacharias med ét står på højdepunktet af sin karriere som præst; ja måske sit livs højdepunkt. Han iføres en særlig dragt, og om foden på ham binder de øvrige præster et reb, for den hellegige del af templet, som Zacharias skal bevæge sig ind i for at gennemføre røgelsesofferet, må kun betrædes af ét menneske af gangen.

Så hvis der sker noget derinde, noget uforudset, - hvis Zacharias falder om og ikke er i stand til at komme ud igen, - må de derfor hale ham ud ved rebet, han har om benet. Rebet er altså en sikkerhedsforanstaltning. En af de andre præster binder det om anklen på Zacharias og sikrer sig flere gange, at knuden holder. Så kigger han op på Zacharias og nikker, og Zacharias kigger ned på ham og siger: ”Tak”. Lige nu kan han nemlig stadigvæk tale.

Og så går Zacharias ind i templet, og alle andre bliver ude, og de står udenfor templet og beder, mens ofringen finder sted. Hele denne procedure virker måske mystisk for os, men det er altså først nu, det virkelig mystiske sker. For inde i templet viser en engel sig for Zacharias. Zacharias bliver bange, men englen siger, som engle altid gør, ”vær ikke bange”.

Englen hedder Gabriel, og fortæller Zacharias, at Elisabeth venter et barn, og at det er en søn, som de skal give navnet Johannes. Men det tror Zacharias ikke på. Han er for gammel, og Elisabeth er for gammel. De er ikke længere i stand til at få børn, og de har for længst opgivet håbet om at blive forældre. Men så bliver englen vred. Den fortæller Zacharias, at barnet kommer, om han

tror på det eller ej, men fordi han ikke troede på englens gode nyhed, skal han blive stum og være det lige indtil den dag, hvor barnet bliver født.

Og så forsvinder englen, og det samme gør Zacharias’ stemme

Han står helt stille ved alteret og mærker, hvordan hans hals snører sig sammen, og stemmebåndet slumrer ind. Lammes. Og så bliver der hevet i rebet om hans ankel. Små forsigtige træk for at afprøve, om han stadig er oprejst og kan trække igen. Det kan Zacharias. Hans ben fejler ikke noget. Og det gør hans hænder heller ikke, så han afslutter røgelsesofferet. Mærker den skarpe lugt stikke i næsen, og så går han ud.

Udenfor venter skaren, de andre præster og Elisabeth. Zacharias åbner munden for at hilse på dem, men der kommer ingen lyd ud. Han prøver igen. Og igen. Og til sidst lukker han munden og ser ned. Rebet slæber hen ad jorden som en slatten hale. Alle stirrer på ham. De er klar over, at der er sket noget inde i templet. De aner bare ikke hvad. Det ved kun Zacharias, og han kan ikke sætte ord på det.

Men englens ord går i opfyldelse.

Elisabeth er gravid, og i hendes gamle mave vokser en lille søn, der bliver større og bliver født og får navnet Johannes, og i det øjeblik barnet navngives, låses Zacharias’ hals op igen, og han kan tale. Zacharias kan for eksempel fortælle, hvad der er sket. Men det gør han ikke. Han kunne også hilse på sin kone, men det gør han heller ikke.

I stedet bryder Zacharias ud i lovsang – en takkesang til Gud.

Og den takkesang giver genlyd. Den runger

gennem Lukasevangeliet, og fortsættes af Maria, da hun hører, at hun er gravid. Og hvor Maria tier, synger englens videre på himlen julenat, da Marias barn bliver født. Lukasevangeliets første kapitler er fulde af sang.

Og vi synger stadig! Og når vi synger, så har vores sang en forbindelse til den syngende Zacharias, der sang for og startede salmen. Sangkulturen afløste offerkulturen.

Nu skal Guds næse hvile sig, og hans øre skal aktiveres. Zacharias røgelsesoffer markerer en overgang, for englen i templet varslar ikke kun, at der er et nyt barn på vej. Der er en helt ny tid på vej. Fortællingen om Zacharias, der bliver far til Johannes døber, er den sidste fortælling, inden Jesus ændrer alt.

Men noget er allerede forandret. Zacharias er holdt op med at ofre og begyndt at synge, for han har fået indfriet en forventning, der var større end noget, han nogensinde turde håbe på. Det er også er for stort til, at han kan fortælle det til nogen med ord. Men han kan synge det. Og det er det, sangen og salmerne kan. I sangen får vi mulighed for at udtrykke det, vi ikke kan sige.

Sangen giver os en anden tone, et nyt transcenderende sprog, et poetisk sprog med billeder, der gør det muligt at forstå det, der rører sig inden i os og oven over os. For mange af de ting, vi synger, ville vi aldrig kunne sige.

Vi kan ikke stå ved siden af vores nabo og pludseligt sige ”Jeg længes, jeg længes mod morgens lykke, mod solopgangstimen med fuglens sang”. Det ville mildest talt være malplaceret. Men vi kan synge det.

Redaktion

Valgmenighedspræst
Margrethe Dahlerup Koch
Egevej 4
6950 Ringkøbing
mdkoch@mail.dk

Sognepræst
Søren Jensen
Byløkken 27
8240 Risskov
sjen@km.dk

Søndagslæsning
udkommer hver uge på
www.grundtvig.dk
– hvor man også
kan tilmelde sig
elektronisk nyhedsbrev
om Søndagslæsning

Grundtvigsk Forum
Farvergade 27
1463 København K
Telefon 3373 2800
vartov@vartov.dk

Det sungne ord har færre grænser end det talte ord, og derfor giver sangen os et sted, hvor vi kan beskrive verden. Og nogle gange, når vi synger de ord, som andre har skrevet, giver de genklang inden i os, fordi vi bliver klar over, at de andres ord beskriver vores egen sindstilstand bedre, end vi selv formår at gøre. Vi kan synge ”her kommer, Jesus, dine små” og give plads til den del af os, der altid vil føle sig som et barn.

Når verden er mørkest, kan vi synge om solen, der stiger af havets skød. Eller vi kan synge, at ”dejlig er jorden”. Vi kan synge af begejstring, i sorg eller i trods. Vi kan sætte ord på vores tro på det umulige ved at synge om en rose, der skyder op af frossen jord. Vi kan synge ”aldrig ræd for mørkets magt”, og salmen kan give os det mod, vi ikke havde før. Salmerne giver os ord som ”julesorgen”. Salmerne kan give vores sind en stemme, som ellers er tavs, som Zacharias var det.

Vi kan få lov at synde andres ord, når dem, vi selv kan hitte på, ikke slår til. Salmerne kan hjælpe os med at tyde den fortælling, vi er sat ind i. De handler aldrig om ligegyldighed, men tager altid fat på vores livs brydningszoner. Randområderne. Kernestoffet.

Og salmerne kan give os håb. Et håb, som fødes i os, idet vi synger om det. Når vi synger om en rose, der lyser for os og oplyser mørket. Når vi synger ordene, styrkes håbet i os.

Zacharias’ sang slog tonen an, fordi hans verden blev forvandlet. Men det er kun begyndelsen. For med fortællingen om, hvordan Zacharias’ liv blev forvandlet, er vi så tæt på det nye, som vi overhovedet kan komme, og Betlehem er så tæt på, at vi næsten

kan lugte stalden og se hyrderne, der venter ude på marken og skutter sig i kulden, og de skal ikke vente ret meget længere nu, før Jesus bliver født, og verden bliver fornyet i en sådan grad, at selv englene måtte bryde ud i sang for at finde ord for det.

Signe Danielsen

Skt. Markus, Frederiksberg

Salmer:

123 , 90, 89, 117